

Тетяна Кириченко, к. е. н., доцент,

доцент кафедри іноземних мов,

Сумський національний аграрний університет

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Важливість володіння англійською мовою зростає з кожним днем у сучасному світі, бо англійська мова це мова міжнародного спілкування, сфер бізнесу та науки, які все більше потребують відновлення та розвитку і зараз і в післявоєнний час.

Міграція населення, спричинена війною, змусила молодь розпочати здобуття освіти закордоном і вже довела значущість іншомовних компетенцій. Знання англійської мови надало перевагу тимчасовим зовнішнім мігрантам і при пошуку роботи закордоном. В той же час вимушена міграція показала, що не всі володіють англійською мовою на належному рівні, особливо низьким виявився рівень комунікативних навичок. З початку війни в цілому з України до Великобританії прибули понад 100 тис. осіб за візовими схемами - "Возз'єднання з сім'єю" і "Домівка для українців". Згідно статистики, близько 40% українців знайшли роботу, але більша частина працюють на посадах які не вимагають високого рівня володіння англійською мовою. Це є підтвердженням того, що перед освітянами стоїть завдання у популяризації англійської мови, створення дієвого мотиваційного підходу до її вивчення та у зміні і вдосконаленні методів викладання.

Як показало останнє дослідження, проведене серед вчителів англійської мови середніх навчальних закладів, яке було проведене в серпні 2023 року Міністерством цифрової трансформації, МОН, Британською Радою й Асер, понад 90% учителів англійської в Україні мають рівень знання мови B2 і вище, що є досить високим рівнем, у порівнянні з іншими країнами також. Метою дослідження було протестувати здібності і, що є надважливим, визначити навчальні потреби вчителів англійської мови і розробити план поліпшення якості

викладання англійської мови в закладах освіти. Адже саме у закладах середньої освіти учні отримують іншомовні компетенції, які в подальшому розвивають та вдосконалюють здобуваючи освіту у вищих навчальних закладах. Підвищення кваліфікації та стимулювання як вчителів загальноосвітніх закладів, так і викладачів ЗВО сприятиме покращенню якості навчання.

Проблемою з якою стикнулися викладачі іноземних мов – це недостатнє технічне оснащення, адже при онлайн - викладанні педагоги користуються переважно власними засобами – комп'ютерами, ноутбуками, не всі аудиторії оснащені мультимедійними дошками, тому і викладання англійської мови залишається часто традиційним, не використовуючи в повному обсязі потенціал інноваційних технологій.

Після завершення війни в Україні виникає низка важливих завдань, серед яких важливим є відновлення освітньої системи та покращення рівня знань англійської мови серед населення. Викладання цієї мови в Україні є необхідним компонентом для подальшого інтегрування України у глобальне співтовариство та розвитку міжнародних відносин. Вже зараз зрозуміло, що після війни в Україні з'являться численні виклики, які ускладнять процес викладання англійської мови. Першим із них є фінансові обмеження, пов'язані з відновленням інфраструктури та підтримкою освіти. Недостатній фінансовий ресурс може обмежити можливості у вдосконаленні кадрового потенціалу викладачів та забезпеченні навчальних закладів необхідними навчальними матеріалами. Другим викликом є нестабільна політична та соціальна ситуація, яка може вплинути на функціонування навчальних закладів та доступ до навчання. Нестабільність може створити перешкоди для нормального ходу навчального процесу та знизити зацікавленість здобувачів у вивченні англійської мови. Важливим аспектом є психологічна та соціокультурна адаптація. Свідомість про важкі обставини конфлікту може впливати на мотивацію та емоційний стан студентів, що вимагає особливої уваги викладачів та педагогічних підходів. Вимушена міграція вже частково призвела до втрати кваліфікованих викладачів іноземних мов, тому не варто виключати, що деякі з них можуть емігрувати або

втратити можливість надавати якісну освіту через обставини військового конфлікту. Це створює виклик у відновленні кадрового потенціалу вищих навчальних закладів.

Незважаючи на виклики, викладання англійської мови в Україні після війни має численні можливості, які варто розглядати: 1. Підтримка від міжнародних організацій та донорів: міжнародні партнери можуть надавати фінансову та технічну підтримку для розвитку освіти в Україні, включаючи викладання англійської мови. 2. Професійна підготовка викладачів: мотивація, забезпечення викладачів необхідною кваліфікацією та навчальними матеріалами допоможе підвищити якість викладання англійської мови. 4. Подальше впровадження та використання сучасних технологій зробить вивчення англійської мови більш доступним та привабливим для студентів. 5. Розвиток міжкультурного спілкування: вивчення англійської мови може сприяти підвищенню рівня міжкультурного спілкування та розуміння інших культур, що важливо в умовах післявоєнного відновлення.

У висновку, викладання англійської мови в Україні після війни є важливим завданням, яке стоїть перед українським суспільством. Післявоєнне відновлення та вдосконалення навчального процесу викладання полягатиме у вдосконаленні інфраструктури, підтримці викладачів та студентів, створенні адаптованих програм та ресурсів для підтримки навчання.

Щоб подолати ці вказані вище виклики, важливо вдосконалювати педагогічні методи, впроваджувати інноваційні підходи та забезпечувати належні ресурси для освіти. Також, співпраця з міжнародними партнерами та використання їхнього досвіду може бути корисною стратегією в подоланні викликів викладання англійської мови після війни в Україні.

Список використаних джерел

1. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/future-perfect-v-ukrayini-startuye-nacionalnij-proyekt-z-populyarizaciyi-anglijskoyi-movi>

2. Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/u-britaniji-vlashtuvalisya-na-robotu-ponad-40-ukrajinskih-bizhenciv-statistika-11957115.html>

3. Режим доступу <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-i-mincifri-obgovorili-z-britanskoyu-radoyu-v-ukrayini-proyekti-v-mezhah-programi-populyarizaciyi-anglijskoyi-movi-future-perfect>

4. Рідель Т.М. Дистанційне навчання студентів ЗВО – виклик для освітнього процесу в цілому. / Міжнародний науковий журнал “SWorldJournal”, Болгарія. Випуск 21. Частина 3 с. 13 – 19

<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/swj21-03/swj21-03>